

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΜΠ

1. Η αποκατάσταση της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας έχει καθυστερήσει δραματικά παρά την έκδοση δύο προγενέστερων Υπουργικών Αποφάσεων που προέβλεπαν την κήρυξή της ως διατηρητέου μνημείου. Οι διαδικασίες που θα ακολουθηθούν, σε εφαρμογή της τελευταίας Υπουργικής Απόφασης, θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό την επιτυχία του εγχειρήματος αποκατάστασης της Δημοτικής Αγοράς και την (επανα)λειτουργία της στο σημερινό άμεσο και ευρύτερο αστικό περιβάλλον και την κοινωνική ζωή της πόλης.
2. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση: 1. Χαρακτηρίζεται ως μνημείο η μετωπική πτέρυγα της Δημοτικής Αγοράς 2. Διατηρείται το περίγραμμα και ο όγκος των υπολοίπων τμημάτων Α και Β φάσης, με τη διατήρηση των αυθεντικών μορφολογικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων, όπου αυτά διασώζονται, με στόχο την αποκατάστασή τους στο πλαίσιο μιας συνολικής μελέτης για την αξιοποίηση και επανένταξή της Αγοράς στον πυρήνα της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτισμικής ζωής της πόλης.
3. Σύμφωνα με το ΦΕΚ 1427Β, 16/6/2011 «Νέο πλαίσιο διενέργειας των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και γενικά των διαγωνισμών μελετών με απονομή βραβείων», ορίζεται στο άρθρο 2 ότι «Οι διαγωνισμοί μελετών προκηρύσσονται υποχρεωτικά για μελέτες ή για σχέδια ιδεών κάθε αξιόλογου τεχνικού έργου, του δημοσίου ή των νομικών προσώπων της παρ. 9 του αρ. 1 του Ν3316/2005». Στα αξιόλογα τεχνικά έργα περιλαμβάνονται μεταξύ πολλών άλλων, και οι «εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου και δημοτικές αγορές», των οποίων «ο σχεδιασμός περιλαμβάνει επίσης και τον περιβάλλοντα χώρο των κτιρίων αυτών». Στο άρθρο 1 του ΠΔ για το πλαίσιο διενέργειας αρχιτεκτονικών διαγωνισμών αναφέρονται διάφορες κατηγορίες. Στην περίπτωση της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας προκρίνεται «ο διαγωνισμός προσχεδίων μελέτης υλοποίησης ... που έχει ως στόχο την καλύτερη δυνατή επίλυση ενός συγκεκριμένου έργου και την επιλογή του βραβευμένου μελετητή για την περαιτέρω επεξεργασία της μελέτης του έργου».
4. Σύμφωνα με τα παραπάνω πρέπει να καθοριστεί το αντικείμενο του διαγωνισμού και να δημιουργηθεί άμεσα ο φάκελος του έργου. Σχετικά με το αντικείμενο του διαγωνισμού, τόσο η Υπουργική Απόφαση, η οποία αναφέρεται σε μια συνολική μελέτη για την αποκατάσταση, αξιοποίηση και επανένταξη στον πόλη της Δημοτικής Αγοράς, όσο το μέγεθος και η σημασία του κτιρίου, που αποτελεί ένα διακεκριμένο αστικό συντελεστή, επιβάλλουν η μελέτη να περιλάβει το άμεσο περιβάλλον του Οικοδομικού Τετραγώνου (πλατεία, παρακείμενοι δρόμοι) και την ένταξη στον ευρύτερο αστικό ιστό (σχέσεις με σημαντικά μνημεία και τόπους στην πόλη).

Σχετικά με το κτίριο και τον ανοιχτό χώρο της Δημοτικής Αγοράς, σύμφωνα με το διάταγμα, υπάρχουν δύο ενότητες : η μετωπική πτέρυγα που πρέπει ν' αποκατασταθεί ως έχει και τα υπόλοιπα τμήματα στα οποία διατηρούνται και αποκαθίστανται τα αυθεντικά μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, ενώ επιτρέπονται οι νέες επεμβάσεις να γίνονται εντός του υπάρχοντος περιγράμματος και του υφιστάμενου όγκου. Εδώ πρέπει να δοθούν πλήρη στοιχεία αποτύπωσης του κτιρίου : ιστορικά, αρχιτεκτονικά, μορφολογικά, κατασκευαστικά. Στο θέμα αυτό υπάρχει ως βάση η μεταπτυχιακή εργασία της αρχιτέκτονος κας Φωτεινής Μπέλλιου (Πανεπιστήμιο, Leuven, 2007) που χρειάζεται ενδεχομένως επικαιροποίηση.

Μεγάλη σημασία έχει ο ελεύθερος μεταξύ των περύγων χώρος που πρέπει να επαναενεργοποιηθεί όχι μόνο ως χώρος πρόσβασης στο κτίρια αλλά και ως σημαντικός χώρος ζωής.

Επίσης, πολύ σημαντικές είναι οι χρήσεις του κτιρίου μετά την αποκατάστασή του. Η Δημοτική Αγορά της Χαλκίδας στέγαζε σχέσεις ανταλλαγής, με χαρακτηριστικό στοιχείο την αμεσότητα μεταξύ πωλητών/αγοραστών και αποτελούσε ένα σημείο συνάντησης αγροτικού και αστικού πληθυσμού, λειτουργώντας ως χώρος κοινωνικής μείξης και επικοινωνίας. Στις νέες χρήσεις πρέπει να διατηρηθεί αυτή η κοινωνική μνήμη, κατ' αρχήν με τη βασική λειτουργία της ως αγοράς εμπορευμάτων - ιδιαίτερα με τοπική ταυτότητα - αλλά και με τον εμπλουτισμό της με χρήσεις συμβατές με την ανταλλαγή, τη συνάντηση, την κοινωνικότητα (πολιτιστικές, δημοτικές, κ.λπ. χρήσεις).

Το κτίριο της Δημοτικής Αγοράς πρέπει να συνεργάζεται στενά με την πλατεία στην οποία αναφέρεται και από την οποία είναι σήμερα απολύτως αποκομμένο. Λειτουργίες της πλατείας μπορεί να εισέρχονται στην Αγορά και το αντίστροφο. Οι χρήσεις της πλατείας μετά την ανάπλασή της, από τη μία θα στηρίζουν και θα συνεργάζονται με χρήσεις της Αγοράς και, από την άλλη, θα εμπλουτίζουν και θα ενδυναμώνουν τη λειτουργία της.

Η προκήρυξη του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού πρέπει να θέτει τα παραπάνω ζητήματα, ώστε να λάβει και τις διαφορετικές απαντήσεις στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου σχεδίου κάθε μελετητικής ομάδας.